

Európa

najkrajšie výlety

1. diel

TURISTICKÝ SPRIEVODCA

história • pamiatky • prechádzky • informácie

Európa

najkrajšie výlety

1.diel

Juraj Kucharík

TURISTICKÝ SPRIEVODCA

história • pamiatky • prechádzky • informácie

Európa

najkrajšie výlety

1. diel

Turistický sprievodca

1. vydanie, 2017

© Autor textu: Juraj Kucharík

Zodpovedný redaktor a editor: Daniel Kollár

Technický redaktor: Marianna Lázničková

© Fotografie: Juraj Kucharík (451), Katarína Fabianová (27), Libor Láznička (5), Erika Mészárosová (3), Ján Lacika (2) a Martin Petr (1)

Fotografia na obálke: Praha (Juraj Kucharík)

Jazyková úprava: Matúš Mészáros

Výrezy máp: Kamila Kráľová

© Dizajn a typografia: Marianna Lázničková

Tlač: Slovensk, s. r. o., Bratislava

Akékoľvek, hoci aj čiastočné použitie diela je dovoľené len s písomným súhlasom vydavateľstva DAJAMA.

© RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA

Ľublanská 2, 831 02 Bratislava

tel.: +421 (2) 446 317 02, info@dajama.sk, www.dajama.sk

Vydalo vydavateľstvo DAJAMA v roku 2017 ako svoju 280. publikáciu.

ISBN 978-80-8136-070-1

Obsah

Slovo autora	5
Výlety po Európe	6
Tipy pred cestou alebo ako lacno cestovať po Európe.....	8
Naprieč Moravou	11
Stovežatá matka miest.....	27
Slunce, seno a južné Čechy	41
V jadre Uhorského kráľovstva	57
Nie len pre letiská	73
Na bicykli k susedom	89
Svetová metropola „za rohom“	101
Z Nemecka do Rakúska, z Rakúska do Nemecka	117
Do štyroch najväčších miest Bavarska	133
V Pádskej nížine	149
To najlepšie z Toskánska	165
Vo Večnom meste	179
Po stopách priemyselnej revolúcie.....	197
Na začiatok Európy	209
V rodisku demokracie	223

Milí čitatelia,

o cestovaní mnohí uvažujú ako o najlepšej investícii. Aj keď stojí isté prostriedky, robí nás bohatšími. Predsa len, nadobudnuté zážitky, poznatky a skúsenosti nám nikto nemôže zobrať.

Napriek tomu, že nás dennodenne zahlcujú rôzne správy o dianí v zahraničí, súčasná doba (ešte stále) cestovaniu praje. Do krajín môžeme slobodne vycestovať, do mnohých dokonca bez pasu. Letecké, autobusové či železničné spoločnosti sa predbiehajú v boji o zákazníka s najvýhodnejšími ponukami. Sami doma si cez internet môžeme pohodlne zabezpečiť a uhradiť cestovné lístky, ubytovanie, prenajať si auto v cieľovej destinácii či objednať vstupenky do múzeí a galérií, aby sme sa vyhli dlhým radom tvoriacim sa pred svetovými kultúrohistorickými pamiatkami. Návštevy európskych miest v rámci predĺženého víkendu sa stali veľmi populárne. Okrem poznávacích ciest mnohí tiež cestujú do zahraničia za prácou, za rodinnými príslušníkmi či za návštevou rôznych podujatí. Aj im je určená knižka, ktorú držíte v rukách.

Publikácia obsahuje pätnásť výletov po európskych mestách a oblastiach v rámci deviatich krajín. Cieľom sprievodcu je poskytnúť čitateľovi obraz o vybraných miestach a motivovať ho na ich návštevu. Sprievodca je prioritne určený na jednodňové či víkendové návštevy miest, nie na ich detailné poznávanie. Všetky výlety vychádzajú z mojej vlastnej skúsenosti, v rámci ktorej sa mi potvrdil fakt, že na ich absolvovanie nemusíme mať plnú peňaženku. Schválne som vybral miesta, kam sa (v súčasnosti) možno zo Slovenska výhodne dopraviť letecky, vlakom či autobusom (ba dokonca aj na bicykli, čo stojí „iba“ vlastnú námahu). Väčšina výletov má charakter okružných jász, ktoré môžete spolu s rodinou či priateľmi jednoducho absolvovať tiež autom. Nemusíte sa striktnie držať navrhnutých trás, môžete ich tiež kombinovať. Časť výletov je po európskych metropolách, kam sa výhodne dostanete verejnou dopravou. Cielene som vybral susedné krajiny Slovenska, resp. tranzitné krajiny, cez ktoré sa často cestuje na dovolenky, a tak sa v nich možno zastaviť na výlet. Nájdete tu aj krajiny, kam mnoho Slovákov cestuje za prácou (v minulosti aj ja).

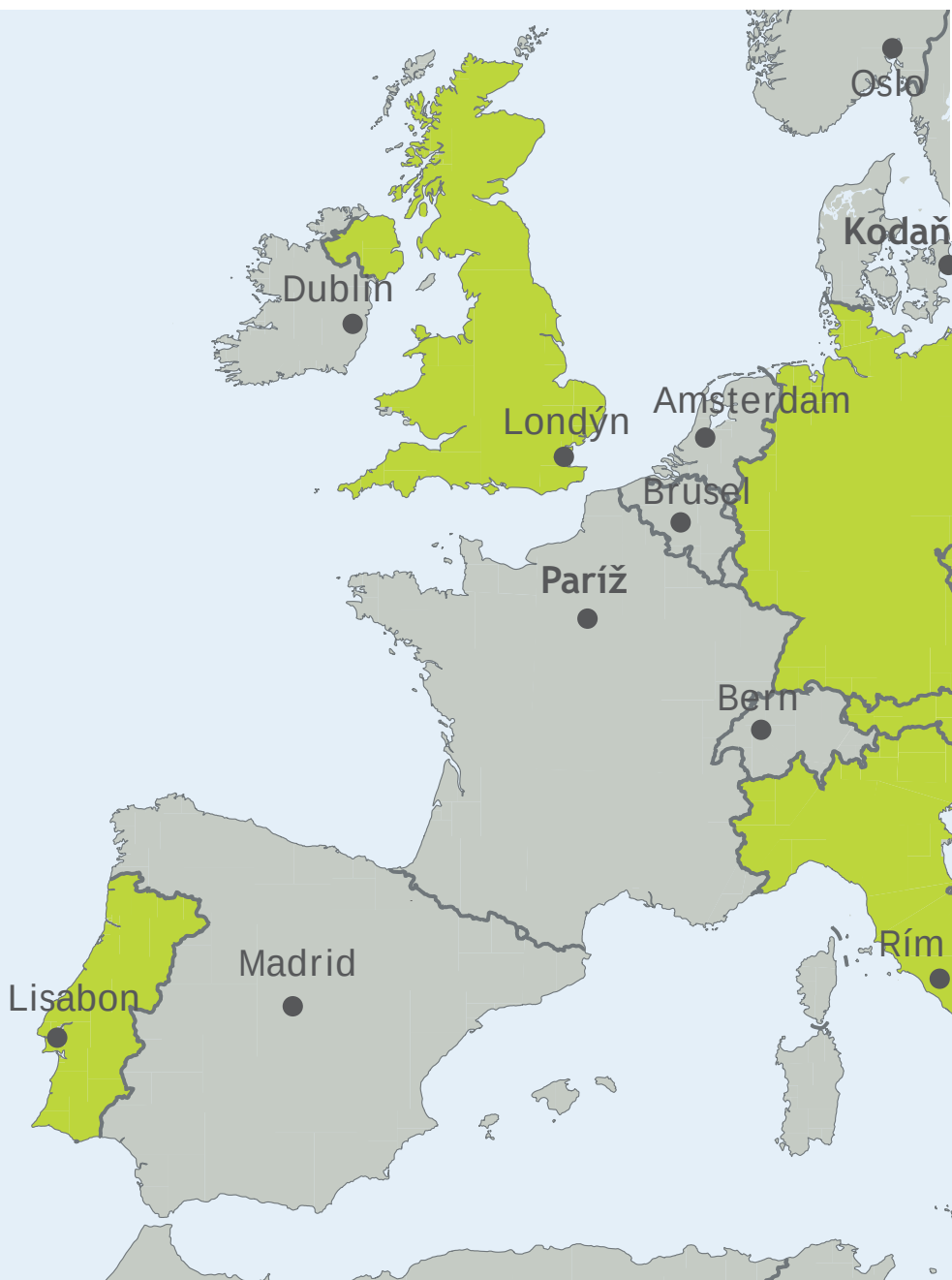
Dúfam, že vás knižka motivuje spoznávať okolité i vzdialenejšie krajiny a že vám poskytne dobré tipy na návštevu vybraných cieľov. Verím, že tým, ktorí z rôznych dôvodov cestovať nemôžu, sprievodca podá aspoň obraz o zaujímavých mestách a miestach v Európe.

Prajem vám príjemné čítanie a množstvo zážitkov a poznatkov z cestovania!

Juraj Kucharík

Výlety po Európe

V tomto turistickom sprievodcovi sa nachádza pätnásť výletov v rámci deviatich európskych krajín. Predstavených je takmer osemdesiat miest a lokalít. Z miest sú uvedené najvýznamnejšie pamiatky a lokality, ktorých návšteva je usporiadaná do formy prechádzok. Šesť vybraných miest (Praha, Budapešť, Viedeň, Rím, Lisabon a Atény) je spracovaných ako samostatný výlet ideálny na predĺžený víkend.

Česká republika
(s. 11 – 55)

Rozloha: 78 866 km²
Počet obyvatel'ov: 10 554 000
Hlavné mesto: Praha

Rakúsko
(s. 89 – 131)

Rozloha: 83 879 km²
Počet obyvatel'ov: 8 700 000
Hlavné mesto: Viedeň

Spojené kráľovstvo
(s. 197 – 207)

Rozloha: 242 495 km²
Počet obyvatel'ov: 65 110 000
Hlavné mesto: Londýn

Maďarsko
(s. 57 – 71)

Rozloha: 93 030 km²
Počet obyvatel'ov: 9 855 000
Hlavné mesto: Budapešť

Nemecko
(s. 117 – 147)

Rozloha: 357 376 km²
Počet obyvatel'ov: 82 175 000
Hlavné mesto: Berlín

Portugalsko
(s. 209 – 221)

Rozloha: 92 090 km²
Počet obyvatel'ov: 10 375 000
Hlavné mesto: Lisabon

Poľsko
(s. 73 – 87)

Rozloha: 312 679 km²
Počet obyvatel'ov: 38 455 000
Hlavné mesto: Varšava

Taliansko
(s. 149 – 195)

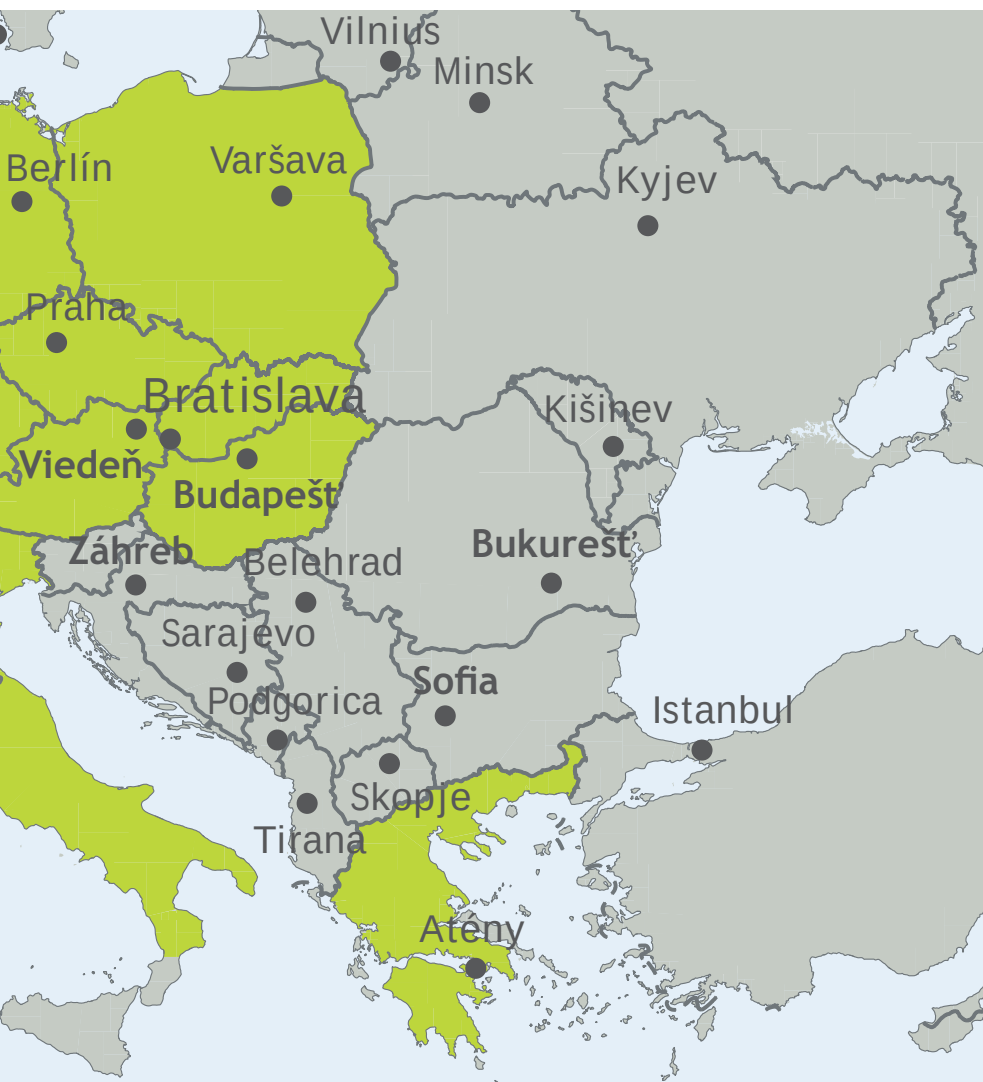
Rozloha: 301 340 km²
Počet obyvatel'ov: 60 593 000
Hlavné mesto: Rím

Grécko
(s. 223 – 233)

Rozloha: 131 957 km²
Počet obyvatel'ov: 10 955 000
Hlavné mesto: Atény

Tipy pred cestou alebo ako lacno cestovať po Európe

Kedy cestovať

Cestovať môžeme kedykoľvek počas celého roka. Raz lákajú teplé dni počas leta pri vode, inokedy atmosféra vianočných trhov s domácimi pochutinami v európskych mestách. Ideálne na cestovanie v mestách sú však najmä jarné a jesenné mesiace. V tomto období zvyčajne možno kúpiť najvýhodnejšie letenky či ubytovanie. Výhodou je tiež menej turistov, takže sa vyhneme dlhým radom pred kultúrnohistorickými pamiatkami.

Cestujte lietadlom „do trojuholníka“

To, že cestujeme lietadlom z bodu A do bodu B, nemusí znamenať, že sa musíme aj z bodu B vrátiť do bodu A. Leťme jednosmernými letenkami a pridajme si do cesty aj bod C či D. Z Bratislavy môžeme letecky cestovať napríklad do Atén, z Atén ďalej napríklad do Ríma a z Ríma sa vrátiť do Bratislavy. Podobných kombinácií na základe aktuálnych ponúk si môžeme vytvoriť niekoľko. Vďaka lacným letenkám nás takýto výlet môže vyjsť veľmi výhodne. Do vzdialenejších destinácií, ako napríklad do Lisabonu, môžeme letieť cez

prestupné letisko napríklad v Taliansku. Takáto možnosť môže vyjsť lacnejšie, pričom sa ponúka návšteva ďalšieho mesta, pokiaľ budeme mať dostatok času pri presune z letiska na letisko.

Lietadlom

Najväčšou nízkonákladovou leteckou spoločnosťou v Európe je Ryanair, ktorá poskytuje pravidelné a sezónne letecké spojenia z Bratislavy do viacerých európskych miest. V poslednom období sa často uvádzajú informácie o vzniku ďalších nových liniek. Spoločnosť premáva tiež na letiská v blízkosti Slovenska, napríklad v Brne, Prahe, Budapešti, Katoviciach, Krakove a iné. Lacné letenky z Bratislavy, Popradu i Košíc ponúka aj maďarská spoločnosť Wizz Air. Jej lietadlá tiež premávajú z okolitých letísk, avšak najpestrejšia ponuka letov je, prirodzene, najmä z letiska v Budapešti. Z Viedne, Prahy, Budapešti či Krakova premáva tiež nízkonákladová spoločnosť easyJet. Výhodné lety často ponúkajú aj národné letecké spoločnosti. Informácie o nich, ako aj o ďalších nízkonákladových spoločnostiach operujúcich v Európe nájdeme ľahko na internete. Spoločnosti často

ponúkajú lacné letenky pri príležitosti vybraných sviatkov (mimo tých tradičných sú to najmä valentínske zľavy, tzv. novembrový Black Friday či výnimočné udalosti – výročia spoločnosti a pod.). Aktuálne ponuky môžeme ľahko sledovať na internete. Vhodné je kúpiť si letenku aspoň päť až osem týždňov pred odletom. V cene uvádzaných leteniek je obvykle príručná batožina, ktorú si cestujúci berie so sebou priamo na palubu lietadla, preto podlieha prísnej kontrole, napríklad čo sa týka tekutín, pást a gélov (max. 100 ml balenia, spolu 1 liter) či ostrých predmetov. Povoľené rozmery príručnej batožiny má každá spoločnosť určené inak. Ide však o dostatočne veľkú batožinu na to, aby sme sa zbalili na aspoň tri či štyri dni. Ďalšia iná batožina sa na základe veľkosti a hmotnosti platí navyše.

Vlakom

Cestovať vlakom sa oplatí predovšetkým v krajinách strednej a východnej Európy. Ceny vlakových lístkov v krajinách, ako sú napríklad Rakúsko, Nemecko či Spojené kráľovstvo, sú výrazne vyššie ako na Slovensku. Tunajšie vlaky sú však pohodlné, rýchle a jazdia v častých intervaloch. Výnimka však potvrdzuje pravidlo. Sem patria rôzne formy zliav, ktoré ponúkajú železničné spoločnosti v jednotlivých krajinách. V mnohých krajinách dlhodobo fungujú nielen národní dopravcovia, ale aj rôzne súkromné spoločnosti, ktoré sa tak výhodnými ponukami predbiehajú v boji o zákazníka. Veľmi výhodný je napríklad vlak v Nemecku, resp.

v nemeckých spolkových krajinách, akou je aj Bavorsko, na tzv. Länder-ticket. (pozri s. 133). Lístok na vlak môže v zahraničí vyjsť lacnejšie tiež pri kúpe vopred, podobne ako pri letenkách. Pri plánovaní cesty odporúčame preštudovať si aj zvýhodnené otvorené spiatocné lístky do susedných krajín, ktoré ponúka Železničná spoločnosť Slovensko. Pokiaľ chceme krajiny poznávať detailne vlakom, výhodný je sieťový lístok Interail, ktorý platí vo vybraných krajinách na určitý počet dní. Rôzne zľavy na vlaky môžu využiť aj študenti.

Autobusom

Autobus je pre mnohých síce menej pohodlnou formou cestovania, avšak môže byť veľmi výhodný. Zo Slovenska sa autobusom môžeme dostať do mnohých európskych miest. Linky zabezpečujú spoločnosti ako Slovak Lines (Eurolines), Student Agency (Regio Jet) a iné. Opäť zvyčajne platí, že lístky zakúpené vopred sú lacnejšie. Výhodné je cestovanie autobusom po Poľsku, kde existuje viacero spoločností. Z Bratislavy sa cez Katovice dostaneme do Varšavy spoločnosťou PolskiBus. Z uvedených miest môžeme ďalej cestovať po celom Poľsku, pričom ceny lístkov začínajú už od niekoľkých zlotých. Do Krakova

z Bratislavy premáva spoločnosť Lux Express. Tam, kde sú drahšie vlaky, autobusy predstavujú vhodnú alternatívu. Uvedená skutočnosť platí jednoznačne najmä v Spojenom kráľovstve. V Nemecku pôsobia napríklad spoločnosti MeinFernbus či Flixbus s výhodnými lístkami do mnohých európskych miest.

Ubytovanie

Ubytovanie si ľahko rezervujeme prostredníctvom internetu, kde je široký výber od luxusných hotelov až po lacné hostely s ponukou postelí v zdieľaných izbách. Ak cestujeme viacerí, oplatí sa prenájom menšieho bytu, ktoré sú často situované v centrách miest. To závisí od nájdenej ponuky. V letných mesiacoch ponúkajú výhodné ubytovanie mnohé študentské internáty. Zaujímavú alternatívu ubytovania ponúka Couchsurfing, ktorý funguje na princípe vzájomnej dohody užívateľov tejto služby. Pokiaľ nám neprekáža menej pohodlné „ubytovanie“, za nocľah môžeme ušetriť aj tak, že dlhšie vlakové či autobusové presuny absolvujeme nočnými linkami. Cestovať však môžeme tiež „menej štandardne“ a ušetriť tak na cene za ubytovanie. Pokiaľ máme z nejakého mesta odlet skoro ráno, presuňme sa na letisko v nočných hodinách a čas do odletu môžeme stráviť v čakárni. Závisí to však od letiska a miery „dobrodružstva“, ktoré chceme pri cestovaní zažiť.

Vstupné do múzeí a galérií

Nenavštíviť múzeá a galérie v európskych mestách by bola určite veľká škoda. A nie len tie svetovo známe, ale aj menšie múzeá, ktoré nám dotvárajú obraz o historickom a kultúrnom vývoji danej oblasti. Pokiaľ chceme navštíviť viac múzeí a galérií v danom meste, odporúčame zistiť si v miestnom informačnom centre, či mesto neponúka nejakú formu mestskej karty (CityCard), po ktorej zakúpení môžeme využívať viacero zliav. Zvyčajne s takouto kartou možno využívať tiež linky mestskej dopravy. Niektoré múzeá a galérie majú tiež bezplatné vstupy na stále expozície (najmä v Spojenom kráľovstve), prípadne ponúkajú bezplatné alebo zvýhodnené lístky v pravidelné dni, ako napríklad každú nedeľu, každú prvú nedeľu v mesiaci a pod. Informácie si ľahko nájdeme na internetovej stránke vybranej inštitúcie. Výhodu majú tiež vysokoškolskí študenti, ktorí môžu často využiť bezplatný či zvýhodnený vstup do múzeí či galérií. Niekedy to závisí od študijného odboru a odborného zamerania inštitúcie. Napríklad študenti archeológie sa často na potvrdenie o štúdiu na danej škole môžu dostať bezplatne do archeologických múzeí, študenti histórie do historických a pod. Nie je to pravidlom, avšak za vyskúšanie to stojí.

Naprieč Moravou

K Morave majú Slováci najbližšie nielen geograficky, ale aj kultúrne. Je jednou z troch historických zemí Česka a v období Rakúsko-Uhorska tvorila významnú hospodársku časť ríše. Dodnes ju obyvatelia Českej republiky vnímajú ako samostatný kultúrno-geografický celok. Morava láka turistov nielen historickými mestami, bohatou ľudovou kultúrou a vinohradníckou tradíciou, ale aj prírodnými zaujímavosťami či archeologickými nálezmi.

Lednice – Valtice – Mikulov – Znojmo – Brno – Moravský kras – Olomouc – Kroměříž – Zlín – Uherské Hradiště

Trasa: 435 km

Lednice – Valtice: 8 km

Valtice – Mikulov: 12 km

Mikulov – Znojmo: 50 km

Znojmo – Brno: 70 km

Brno – Moravský kras: 35 km

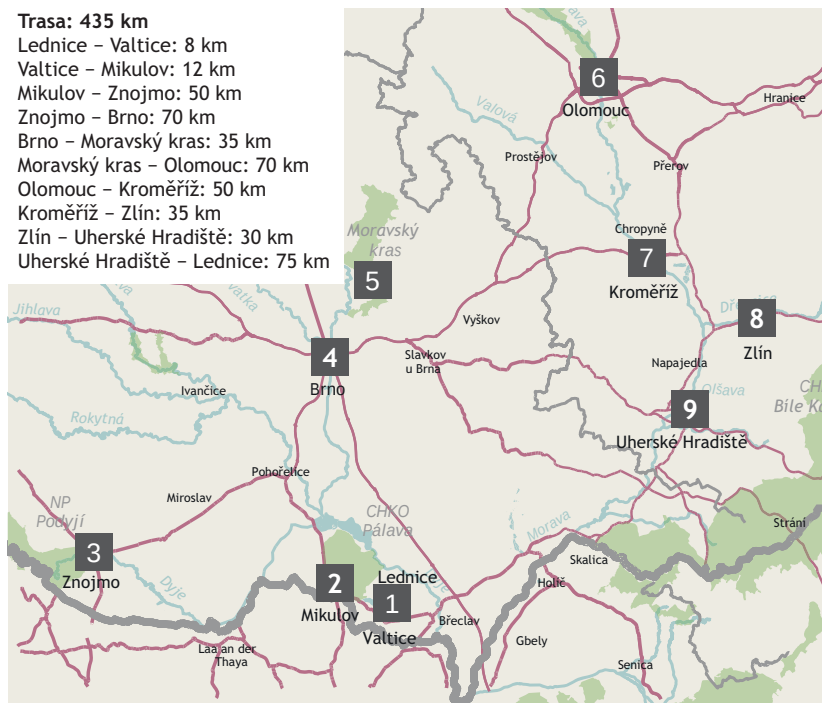
Moravský kras – Olomouc: 70 km

Olomouc – Kroměříž: 50 km

Kroměříž – Zlín: 35 km

Zlín – Uherské Hradiště: 30 km

Uherské Hradiště – Lednice: 75 km

Dostupnosť a doprava

Trasa výletu začína v Ledniciach, ktoré sú vzdialené asi 90 km od Bratislavy či necelých 100 km od Nového Mesta nad Váhom. Z miest a obcí na Záhorí je to na Moravu doslova na skok a približne hodinu cesty autom napr. do oblasti Slovácka (Zlín, Uherské Hradiště) majú výletníci z Považia. Celú navrhovanú trasu je vhodné prejsť autom, avšak mestá majú aj veľmi dobré vlakové a autobusové spojenia. Predovšetkým juh Moravy je ideálny najmä na cykloturistiku. Najväčším mestom na trase je Brno, ktoré má veľmi dobré spojenie s Bratislavou. Medzi Brnom a viacerými slovenskými mestami existuje tiež forma share-ride (zdieľaná jazda), keďže Brno je cieľom mnohých slovenských študentov, ale aj ľudí dochádzajúcich za prácou. V Brne sa nachádza aj letisko, na ktoré premávajú nízkonákladové letecké spoločnosti s niekoľkými destináciami. Za výhodnú cenu sa možno dostať bežne predovšetkým do Londýna.

Mena: česká koruna (CZK)

á ok d

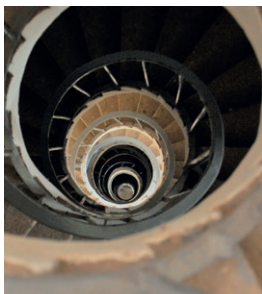
1 Lednicko-valtický areál (UNESCO)

Lednice, Valtice 🚗 🚂

Tento pozoruhodný krajinný celok neďaleko hraničného mesta Břeclav patrí k najväčším tzv. komponovaným krajinám v Európe. Od roku 1996 je na Zozname UNESCO. Oblasť, sformovanú v priebehu 18. a 19. storočia do podoby prírodného parku, tvorí viacero kultúrnych a prírodných pamiatok. O túto úpravu sa postarali členovia šľachtického rodu Lichtensteinovcov. K najznámejším pamiatkam patria zámky v obciach Lednice a Valtice.

á ok Valt

Schodisko v minarete

Zámok Lednice získal dnešnú podobu rozsiahlou prestavbou pôvodného renesančného zámku. Úpravu v 19. storočí poňali stavitelia v historizujúcom novogotickom slohu a dotkla sa predovšetkým výzdoby fasád a interiéru zámku – pribudli kazetové stropy, nábytok či mramorové krby. Súčasťou zámku je aj Kostol sv. Jakuba staršieho či palmový skleník. Oblúbeným cieľom návštevníkov parku, ktorý sa rozprestiera za zámkom, je **minaret**. Viac ako 60 m vysoká rozhľadňa ponúka krásny výhľad na okolie.

Asi 6 km dlhá **Bezručova aleja** spája Lednice

Kostol Nanebovzatia Panny Márie vo Valticiach

s vinohradníckym mestečkom **Valtice**. Nachádza sa tu ranobarokový Kostol Nanebovzatia Panny Márie a južne od námestia je situovaný zámok. Pôvodne gotický hrad prestavali v renesančnom a neskôr v barokovom slohu. Za zámkom sa nachádza park ideálny na prechádzky a oddych. K ďalším pozoruhodným

kultúrnohistorickým a stavebným pamiatkam areálu patria súsošie Tri Grácie, novogotická Kaplnka sv. Huberta, Janův hrad – umelá zrúcanina z 19. storočia, empírový lovecký zámok Pohansko, Apolónov chrám, Dianin chrám, klasicistická Kolonáda na Rajstně s vyhliadkovou terasou či Maurská vodáreň.

Pohľad z minaretu na zámok Lednice

2 Mikulov

počet obyvateľov: 7 400, 🚗🚆

Prvýkrát sa toto vinohradnícke mestečko spomína v roku 1173. Po požiaroch v 16. storočí ho nanovo renesančne prestavali, pričom tu pôsobilo niekoľko významných umelcov. Malebné centrum Mikulova vyhlásili za mestskú pamiatkovú rezerváciu a dnes sa teší veľkej obľube medzi turistami.

Na skalnom útese sa vypína **Zámok Mikulov**, ktorý tvorí dominantu mesta. V roku 1249 venoval Přemysl Otakar II. pôvodný hrad rodu Lichtensteinovcov, ktorých koncom 16. storočia vystriedali Dietrichsteinovci. Dnešnú podobu získal po požiari v roku 1719. V roku 1945 zámok vyhorel, avšak neskôr prešiel rekonštrukciou a dnes sa tu nachádza múzeum. V tesnom susedstve zámockého vrchu sa nachádzala **židovská štvrť**, ktorej jadro tvorili domy na dnešných uliciach Husova, Brněnská a Alfonse Muchy. Na ulici Husova 7 sa nachádza **synagóga** v jadre zo 16. storočia, neskôr prestavaná. Na Brněnskej ulici archeologický výskum objavil rituálny kúpeľ – **mikve**. Na západnom svahu Kozího hrádku sa rozkladá **židovský cintorín**, pričom

Dietrichsteinská hrobka

najstaršie čitateľné náhrobky pochádzajú zo 17. storočia.

Centrálné námestie, nazývané jednoducho *Náměstí*, zdobí viacero meštianskych domov. K najkrajším patrí **dom U Rytířů** so sgrafitovou výzdobou

s biblickými a antickými výjavmi. V dolnej časti námestia vidíme **Dietrichsteinskú hrobku**, ktorá vznikla úpravou pôvodnej loretánskej kaplnky s Kostolom sv. Anny. Vyššie od Kostolného námestia stojí **Kostol sv. Václava**.

Zámok v Mikulove

Svatý kopeček

Postavili ho na mieste predpokladaného románskeho kostola z 12. storočia. Jeho

Vinná pivnica

dnešná podoba je výsledkom prestavieb predovšetkým zo 16. a 17. storočia. Barokový **Kostol sv. Jána Krstiteľa**, ktorý patrí k areálu piaristického gymnázia, sa môže pochváliť výmalbou významného viedenského majstra Franza Antona Maulbertscha.

Oproti centru mesta sa vypína návršie **Svatý kopeček**. Pre bohatý výskyt vzácnych druhov rastlín a živočíchov územie vyhlásili za prírodnú rezerváciu. Na vrchole sa nachádza Kaplnka sv. Šebastiána so zvonnicou. Vedie k nim

krížová cesta. Vrchol nám ponúkne veľmi pekný výhľad na mesto a okolie.

Vínohradnícka tradícia

CHKO Pálava a lovci mamutov

Chránená krajinná oblasť Pálava sa rozprestiera od vodnej nádrže Nové Mlýny na severe až po česko-rakúske hranice na juhu. Vyhlásili ju v roku 1976 a o desať rokov neskôr ju organizácia UNESCO uznala ako súčasť medzinárodnej siete biosférických rezervácií. Jedinečnej krajine dominujú Pavlovské vrchy, ktorých najvyšším vrchom je Děvín s nadmorskou výškou 551 m. CHKO Pálava ochraňuje biotopy druhovo bohatých stepí a lesostepí vyvinutých na vápencových kopcoch a sídlom jej správy je Mikulov. Oblasť Pavlovských vrchov je tiež významným dokladom pravekého osídlenia tohto územia. Z mnohých archeologických nálezov patrí k najznámejším Věstonická venuša, nájdená pri obci Dolní Věstonice v roku 1925. Soška z čias paleolitu je datovaná do obdobia 29 000 až 25 000 rokov pred Kr. Venuša má zvýraznené ženské pohlavné znaky, je vysoká 11,5 cm a v bokoch dosahuje šírku 4,3 cm. V porovnaní s inými podobnými plastikami nie je Věstonická venuša vytvorená z kameňa či kosti, ale z vypálenej hliny s prímесou vápencu. Ide tak o najstaršiu známu keramiku na svete. Veľmi vzácna soška je uložená v Moravskom zemskom múzeu v Brne.

3 Znojmo

počet obyvateľov: 33 700, 🚗🚆

Mesto vypínajúce sa nad riekou Dyje je pre každého návštevníka bez pochyb príjemným prekvapením a jeho centrum s viacerými pamiatkami vyhlásili za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Okrem vína sa preslávilo uhorkami, ktoré sa tu pestujú už od roku 1572. Darilo sa im natoľko, že ich Znojmečania nestačili všetky jesť, a tak sa začali zaoberať ich konzerváciou.

Rotunda sv. Kataríny

Mestu dominuje gotický **Kostol sv. Mikuláša**. Ne-tradične situovaný novogotickú vežu postavili až v 19. storočí. Z čias gotiky

pochádzajú v interiéri napr. krstiteľnica či pastofórium. Pozoruhodná je aj baroková kazateľnica v tvare zemeľule. V susedstve kostola nájdeme **Kaplnku sv. Václava**, nazývanú podľa sochy na fasáde. Postavili ju pred rokom 1521 a ide o zaujímavú dvojposchodovú stavbu. Horná kaplnka sa pýši peknou gotickou klenbou. V areáli starého **Znojemského hradu** stojí najslávnejšia pamiatka mesta – **Rotunda sv. Kataríny**. Táto románska stavba vznikla pôvodne ako hradná kaplnka (podľa posledných interpretácií zrejme v prvej polovici 12. storočia). Z tohto obdobia pochádzajú tiež nástenné maľby. Unikátne maľby zamerané na „štátnu ideológiu“ vznikli pri príležitosti sobáša

Klenba Kaplnky sv. Václava

Konráda II. Znojemského s Máriou Srbskou v roku 1134. Podľa najčastejšej interpretácie vypovedajú o vzniku dynastie a majú

Kostol sv. Mikuláša s Kaplnkou sv. Václava

Radničná veža

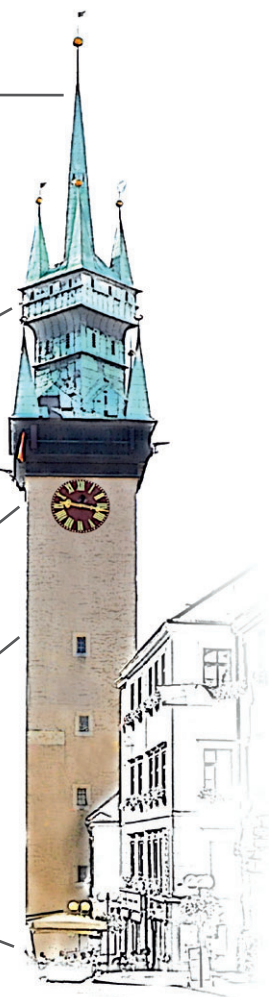
Veža je vysoká 80 m.
Väčšina nosných trámov
charakteristickej vežičkovej
strechy je pôvodná, stará
viac ako 500 rokov.
Z vyhlídkovej ochodze
môžeme za dobrého
počasía vidieť Alpy.

V minulosti býval na
vrchole strážnik, ktorý
každú hodinu ohlasoval
čas. Strážna služba mala
veľký význam, keďže
Znojmo spolu s hradom
boli zapojené do obrany
južných hraníc.

Murovaná časť veže
je dielom staviteľa
Mikuláša. Týči sa do
výšky 66,5 m.

V roku 1670 dostala veža
novú omietku, pričom na
rozrobenie malty údajne
použili 10 vedier vína
a 5 vedier piva.

Veža je vybudovaná na
skale, pričom základy
sú hlboké až 3 m.

Vlčkova veža

prezentovať Konrádov nárok
na trón. Slávna tzv. Oráčska
scéna sa nachádza v treťom
páse.

Za ďalšou významnou pa-
miatkou Znojma sa vydáme
na Obrokovú ulicu, kde sa
týči gotická **radničná veža**.
Na jej vrchole býval v mi-
nulosti strážnik kontrolujúci
mesto. Na protifaľhej ulici
Slepíči trh sa začínajú pre-
hliadky pozoruhodného **zno-
jenského podzemia**. Tento
systém chodieb a pivníc je
dlhý takmer 27 km, má štyri
poschodia a ide o najväčšiu
sústavu podzemných chodieb
v krajine.

Znojemský hrad

Národný park Podyjí

Na území Českej republiky
sa nachádzajú štyri národné
parky. Ku Slovensku naj-
bližším z nich je Národný
park Podyjí, ktorý je záro-
veň jediným na Morave.
Vyhlásili ho v roku 1991
a je najmenším v krajine.
Rozkladá sa medzi Znoj-
mom a Vranovom nad Dyjí.
Kaňon rieky Dyje, tunajšie
meandre i skalné steny re-
prezentujú jedno z posled-
ných zachovaných riečnych
údolí v strednej Európe. Na
rakúskej strane naň priamo
nadväzuje Národný park
Thayatal.

4 Brno (UNESCO)

počet obyvateľov: 377 000, 🚌 🚆 ✈️

„Hlavné mesto“ Moravy je nielen druhým najväčším mestom Českej republiky, ale aj skutočne životaschopnou metropolou a mestom ponúkajúcim vyžitie v rôznych smeroch. Patrí k významným hospodárskym i kultúrnym strediskám s množstvom pamiatok. O tomto študentskom meste sa zvykne hovoriť, že nikdy nespí, o čom sa v noci v centre ľahko presvedčíme.

Pokiaľ hľadáme najvýznamnejšiu pamiatku Brna z hľadiska „svetovej senzácie“, vydáme sa mimo centra mesta na ulicu Černopolní 45. Stojí tu **Vila Tugendhat**, ktorá je od roku 2001 súčasťou Zoznamu UNESCO. Funkcionalistickú stavbu navrhol Ludwig Mies van der Rohe, jeden z otcov modernej architektúry. Výstavba začala v roku 1929 a už o 14 mesiacov ju dokončili. Súčasťou vily je záhrada s výhľadom na

Brno. Okrem čistého dizajnu a ušľachtilých materiálov bolo možné nájsť vo vile už v tom čase množstvo pokrokových prvkov ako systém vykurovania a vetrania či zásuvky pre elektrinu a telefón. Tugendhatovci v roku 1938 pre svoj židovský pôvod emigrovali a o rok neskôr sa vo vile usídlilo gestapo. V roku 1992 vo vile rokovali Vladimír Mečiar a Václav Klaus o rozdelení ČSFR. Dnes je vila prístupná ako múzeum.

Tradičnými cieľmi návštevníkov Brna sú dve návršia vypínajúce sa nad centrom mesta. Prvým je **Petrov s Katedrálou sv. Petra a Pavla**. Pôvodne na tomto mieste stála románska kaplnka, ktorú koncom 13. storočia upravili na baziliku. Kostol bol niekoľkokrát poškodený či prestavaný a súčasnú novogotickú podobu získal prestavbou v rokoch 1904 až 1909. Pri kostole nájdeme **Diecézne múzeum** a na svahu Petrova sa rozkladajú **Denisove sady**,

Vila Tugendhat

Vila zo strany ulice pôsobí ako prízemná stavba. V skutočnosti má tri podlažia, ktoré sa otvárajú smerom do záhrady. Na hornej úrovni je rozdelená na dva kvádre spojené doskou strechy. Oblá stena z mliečneho skla odľahčuje kompozíciu.

Otvorené priestory a výhľady vyvolávajú pocit slobody a otvorenosti. Kritici považovali vilu za neobytnú, iba za akýsi pavilón. Manželia Tugendhatovci však skeptikom ukázali, že vila ich spôsobu života plne vyhovuje.

Stavba stála v prepočte približne toľko, čo 30 bežných rodinných domov. Vďaka dostatku peňazí mohli použiť moderné technológie a drahý materiál.

Nosné piliere architekt neskryval.

Katedrála sv. Petra a Pavla na Petrove

pôvodný park františkánov. Druhému návršiu dominuje **hrad Špilberk**, ktorý založili okolo polovice 13. storočia. V ďalšom období prešiel viacerými úpravami a do polovice 18. storočia nadobudol podobu mohutnej barokovej pevnosti. V roku 1783 nechal Jozef II. urobiť z hradu väznicu pre najťažších zločincov. Na ich väznenie

slúžili predovšetkým tunajšie kazematy. Dnes priestory hradu využíva **Múzeum mesta Brna**.

Jadro mesta tvorí predovšetkým Námestie Slobody s okolitými ulicami a námestiami. Výhľad dominuje **Kostol sv. Jakuba Staršieho** na Jakubskom námestí. Gotický kostol, v minulosti

Kostol sv. Jakuba Staršieho

Neslušný mužiček

viackrát upravený, je miestom posledného odpočinku Louisa Raduita de Soichesa, ktorý sa vyznamenal v tridsaťročnej vojne a významne sa podieľal na obrane Brna. Na južnom okennom oblúku prvého poschodia veže vidíme „neslušného mužička“, ktorý ukazuje „holý zadok“ smerom na katedrálu na Petrove. Podľa legendy kostoly súťažili o výšku svojich veží, a tak víťaza dodnes pripomína tento „chlapík“. Vedľa kostola sa nachádza vstup do **kostnice**, rozkladajúcej sa pod kostolom a námestím. Údajne sa tu nachádzajú pozostatky až okolo 50 000 mŕtvych, čím toto miesto patrí medzi najväčšie kostnice v Európe.

Ďalším významným námestím v centre je námestie **Zelný trh**, tzv. **Zelňák**, situovaný vo svahu pod Petrovom. Námestiu dominuje barokový Dietrichsteinský palác, ktorý je sídlom **Moravského zemského múzea**. Múzeum založili v roku 1817 a vo svojich zbierkach uchováva viac ako 6 miliónov predmetov. Múzeum spravuje viacero expozícií na území mesta. Pozoruhodný je napr. Pavilón Anthropos (západne od centra) svojou prezentáciou najstaršieho osídlenia Moravy a Európy. Vedľa Dietrichsteinského paláca stojí budova **Divadla Husa na provázku**, ktoré vzniklo v roku 1967 z iniciatívy študentov umeleckého

Hrad Špilberk

zamerania. Pod námestím sa rozkladá **Labyrint pod Zelným trhom** – sústava stredovekých chodieb a pivníc. Počas ich návštevy sa budeme pohybovať asi 6 až 8 m pod úrovňou námestia. Na susednej Radnickej ulici stojí **Stará radnica**, ktorej počiatky siahajú do 13. storočia. Je zaujímavá gotickým portálom z roku 1511 od Antonína Pilgrama. Typická zahnutá prostredná fiála je podľa povesti odplata autora za nedostatočne vyplatenú prácu. Apeloval tak na „pokrytú spravodlivosť“. V priechode

Stará radnica

radničnej veže visí **Brniansky drak** – krokodíl spájaný s početnými legendami. Do mesta sa „dostal“ pravdepodobne v 16. storočí.

Pozoruhodnou pamiatkou Brna je kostol kapucínov s **kapucínskou kryptou** z polovice 17. storočia. Nájdeme ho na Kapucínskom námestí. Kapucíni pozostalých ukladali na holú zem s tehliami pod hlavou. Geologické podložie a systém vzduchových prieduchov umožnil prirodzenú mumifikáciu tiel. K ďalším zaujímavým miestam v Brne, ktoré by sme nemali vynechať pri jeho návšteve, patria Mahenovo divadlo, Janáčkovo divadlo, Moravská galéria, brnianské výstaviisko či park Lužánky.

Kapucínska krypta

V Brne sa počas roka uskutočňuje aj množstvo podujatí a môžeme tu získať naozaj širokú škálu zážitkov.

Asi 15 km od centra sa nachádza **hrad Veveří**, ktorého prehliadku možno spojiť s návštevou Brnianskej priebrady, kde sa okrem iného uskutočňujú vyhlídkové plavby. Goticko-renesančný hrad Veveří sa písomne spomína v prvej polovici 13. storočia. V 18. storočí ho barokovo upravili a v roku 1908 tu čast' svojej svadobnej cesty strávil budúci britský premiér Winston Churchill so svojou manželkou Clementine. V druhej polovici 20. storočia hrad necitlivo upravili a dodnes prebieha jeho obnova.

Brniansky orloj

Novodobou atrakciou Brna je od roku 2010 tzv. Brniansky orloj, hodinový stroj, ktorý stojí na Námestí Slobody. Ide o čiernu plastiku v tvare projektilu, ktorý má pripomínať obliehanie Brna v čase tridsaťročnej vojny, aj keď mnohí obyvatelia o tvare orloja žartujú. Zistiť aktuálny čas na stroji nie je jednoduché, pretože ho zobrazuje otáčanie a nakláňanie vrchných dielov. Otočenie vrchnej špice trvá minútu. Najvyšší sklený diel sa otočí za hodinu a slúži ako ukazovateľ minút. O 10.15, 10.30, 10.45 a 11.00 hod. počuť predlžujúcu sa melódiu a vidieť guľôčku, ktorá prechádza škárami a naráža do mien účastníkov konfliktu vojny. Vždy o 11.00 hod. po zahrnutí zvonkohry vypadne sklenená guľôčka do jedného zo štyroch otvorov v dolnej časti. Kto z čakajúcich guľôčku chyť, môže si ju na pamiatku odnieť. Pokiaľ guľôčku nik nechytí, prepadne do diery – t. j. prepadliska dejín.

5 Moravský kras

Blansko 🚗🚆, Skalní mlýn 🚗

Chránená krajinná oblasť Moravský kras je najväčším a najpestrejším krasovým územím Českej republiky. Územie sa tiahne od severného okraja Brna v dĺžke asi 25 km po mestečko Sloup. Z piatich verejnosti prístupných jaskýň je najznámejšou **Punkevná jaskyňa**. Nachádza sa asi 2 km od Skalného Mlyna v katastri obce Těchov. Prehliadka začína v Prednom dome s najväčším stalaktitom nazývaným Strážca. Počas návštevy zostúpime do Zadného domu, odkiaľ sa dostaneme až na dno priepasti Macocha, ktorej najväčšia hĺbka je 138,4 m. Nasleduje atraktívna plavba po podzemnej rieke Punkva. Počas plavby sa

Výzdoba Punkevej jaskyne

Dno priepasti Macocha

zastavíme v Masarykovom (Rozprávkovom) dome s bohatou krasovou výzdobou.

K ďalším verejne sprístupneným jaskyniam patria:

Katárinska jaskyňa, Jaskyňa Balcarka, Sloupsko-šošůvské jaskyne a Jaskyňa Výpustek. Okrem jaskýň sú zaujímavé tiež krasové kaňony Pustý a Suchý žľab.

Plavba po rieke Punkva

6 Olomouc (UNESCO)

počet obyvateľov: 100 000, 🚆 🚊

Olomouc je historickou metropolou Moravy a šiestym najľudnatejším českým mestom. Centrum mesta patrí k mestským pamiatkovým rezerváciám a považuje sa po pražskej mestskej pamiatkovej rezervácii za najvýznamnejšiu v krajine. Neodmysliteľnou súčasťou koloritu mesta sú olomoucké „tvarůžky“ – druh mäkkého zrejúceho syra, ktorý Olomouc preslávil aj za hranicami Českej republiky.

Srdcom Olomouca je Horné námestie, na ktorom sa vypína **Stĺp Najsvätejšej Trojice**. Toto pozoruhodné barokové dielo postavili v rokoch 1716 až 1754. Stĺp s výškou viac ako 32 m je najvyšším súsoším v krajine. Jeho tri poschodia zdobí osemnásť sôch a reliéfy. Vnútri sa nachádza kaplnka, v ktorej sa pre jej malý priestor zdržoval len kňaz, avšak jeho kázanie sa vďaka akustike a konštrukcii okien šírilo po celom námestí. Od roku 2000 je stĺp súčasťou Zoznamu UNESCO. Olomoucké sochárske umenie dotvárajú **barokové fontány** v centre mesta s námetmi z antickej mytológie. Naproti stĺpu stojí **radnica**. Pôvodne gotickú budovu renesančne a barokovo upravili a napr. radničná veža ponúka pekný

výhľad na mesto. Vo výklenku zo severnej strany budovy uvidíme **orloj**. Ten pôvodný počas druhej svetovej vojny zničili a nahradil ho v päťdesiatych rokoch 20. storočia orloj od Karla Svolinského, ktorý ho stvárnil v duchu socialistického realizmu. Zvonkohra mala údajne podľa pôvodného plánu hrať Internacionálu, avšak nakoniec predsa len uprednostnili melódie ľudových piesní. Na poludnie sa prezentuje dvanásť asi 70 cm vysokých figúrok zobrazujúcich povolania. Neďaleko námestia objavíme **Kostol sv. Mórica**, ktorý so svojím okolím patrí k najstarším miestam osídlenia mesta. Chrám ukrýva viaceré umeleckých diel a k tým najzaujímavejším patria gotické súsošie Kristus na Olivovej

Stĺp Najsvätejšej Trojice

hore či barokový organ, ktorý patrí medzi najväčšie v Európe. Z južnej veže sa nám

Horné námestie

Orloj

Orloj je vysoký približne 14 m.

Po obvode výklenku sú medailóny s alegóriami mesiacov. Vľavo hore začína januárom a končí júnom, vpravo dole začína júlom a končí decembrom.

Kováči odbíjajú každú štvrt'hodinu, o celej hodine odbíjajú presný čas.

Postavy tkáčky, mäsiara, debnára, matky s dieťaťom, úradníka a športovca – diskára.

Mozaiiky znázorňujú robotníka a chemika, predstaviteľa pracujúcej inteligencie.

Horný výjav mozaiiky znázorňuje národopisný motív z Hanej (oblasť na strednej Morave). Ide o *Honění krále* a *Privod královnicěk*.

Postavy mliekarky, kováča, záhradníka, športovkyne – hádzanárky, kopáča a murára.

Na ciferníku s kalendáriom sú uvedené životopisné dátumy komunistických predstaviteľov, ako Lenina, Stalina či Gottwalda, a udalosti – medzi nimi napríklad Medzinárodný deň žien, Veľká októbrová socialistická revolúcia, ale aj Slovenské národné povstanie.

ponúkajú zaujímavé pohľady na mesto.

Olomoucký hrad nájdeme na tzv. Václavskom návrší, ktoré sa spája s vraždou posledného Přemyslovca, šestnásťročného Václava III. (1289 – 1306). Areál hradu

Katedrála sv. Václava

prešiel viacerými úpravami a lokalita postupne nadobudla cirkevný význam. Jej dominantou je **Katedrála sv. Václava**, ktorej pôvod siaha až do začiatku 12. storočia. Súčasný vzhľad katedrály pochádza z novogotickej úpravy v 19. storočí. Viac ako 100 m vysoká kostolná veža je po plzenskej veži druhou najvyššou v krajine. Rozsiahly súbor cirkevných umeleckých

diel prezentuje **Arcidiecézne múzeum**. Súčasťou jeho areálu je aj Kaplnka sv. Barbory. Nachádza sa v pôvodne románskej kruhovej hradnej veži. **Univerzita Palackého v Olomouci** je po pražskej Karlovej univerzite druhou najstaršou v krajine. Založili ju v roku 1573 a znovu obnovili v roku 1946. Sídli vo viacerých historických budovách v centre mesta.

Olomoucké „kašny“

Centrum Olomouca dotvára zaujímavý súbor šiestich barokových fontán – kašien. Výzdoba kamenných fontán čerpá námety predovšetkým z antickej mytológie. Sú dokladom stavebného a umeleckého rozvoja mesta po tridsaťročnej vojne a symbolom jeho znovuzrodenia. Najstaršia z nich je Neptunova kašna s roku 1683 a o 5 rokov mladšia je Herkulova kašna. Z prvej polovice 18. storočia pochádzajú Jupitekurova kašna a Kašna novodobá Arionova

1683 a o 5 rokov mladšia je Herkulova kašna. Z prvej polovice 18. storočia pochádzajú Jupitekurova, Caesarova a Meritritonů. Súbor dotvára kašna z roku 2002.

